

Definicije Prvi sastanak

Cilj	<ul style="list-style-type: none">• Učenici će naučiti definirati pojmove• Učenici će naučiti upotrebljavati definicije u debati
Ishodi	Nakon sudjelovanja na sastanku debatant će moći: <ul style="list-style-type: none">• objasniti što je definicija• navesti dijelove definicije• objasniti funkciju definicije• samostalno definirati ključne pojmove
Materijali	
Način održavanja	Online u stvarnom vremenu
Metoda	Rasprava, predavanje, samostalan rad, izlaganje
Procijenjeno vrijeme održavanja	40 minuta

Uvod:

Nakon što smo na prošlom sastanku *Uvod u debatu* s učenicima obradili razlike između obične rasprave i debate, strukturu debate i redoslijed govornika te obilježja teza, danas nastavljamo sa definicijama koje ćemo obrađivati iduća dva debatna sastanka. U svakoj debatnoj tezi postoje pojmovi koji su nepoznati ili nejasni i koje je zato potrebno definirati. To činimo tako da u rječniku (preporučamo korištenje i online platforma enciklopedija) nađemo definiciju tog pojma. Korisno je definicijama dodati i primjer kako bismo dodatno objasnili o čemu se radi.

Treba napomenuti kako se KP format debatira u idealnom svijetu, a ne u *statusu quo* što je latinska sintagma koja označava trenutno stanje. Upravo zbog toga pojmovi iz teze trebaju biti definirani. Sudac je u KP formatu *tabula rasa* što je latinska sintagma za praznu ploču stoga se ništa u debati pa niti definiranje pojmova ne smije podrazumijevati za debatante, i stranu afirmacije i negacije.

Definicija je objašnjenje pojma koje uključuje samo taj pojam i niti jedan drugi. Definicija nekog pojma ima dva dijela: *viši rodni pojam* i *vršnu razliku*. Viši rodni pojam je pojam nadređen pojmu koji definiramo. Vrsna razlika je osobina pojma koja razlikuje taj pojam od svih ostalih pojmova unutar našeg višeg rodnog pojma. Npr: trokut je geometrijski lik s tri kuta. "Geometrijski lik" je ovdje viši rodni pojam koji osim trokuta uključuje i sve druge geometrijske likove, a "tri kuta" je vrsna razlika po kojoj se trokut razlikuje od svih ostalih geometrijskih likova.

Prepoznamo četiri pogreške u definiranju:

1. netočne definicije: primjer: Trokut je učenik s tri jedinice
2. preširoke definicije (one koje uključuju i druge pojmove osim onog pojma koji želimo definirati): primjeri Trokut je geometrijski lik
3. preuske definicije (one koje ne uključuju sve pojmove unutar pojma koji želimo definirati) primjer: Trokut je geometrijski lik sa tri kuta od 60 stupnjeva
4. kružne definicije (one koje definiraju pojam koristeći isti taj pojam) primjer: Trokut je trokutasti geometrijski lik.

Kod definiranja pojmova trebamo imati na umu i obilježja definicija:

1. Objektivne
2. Poštene prema afirmaciji i negaciji
3. Provjerljive (možemo provjeriti tu informaciju preko nekog članka, enciklopedije itd.)
4. Oprimjerene (Mogu sadržavati primjer no to nije nužno - npr. u tezi Treba zabraniti nasilne video igre debatanti navedu primjere nasilnih video igara)

Definicija ima za cilj postaviti afirmaciju i negaciju u ravnopravan položaj što se tiče pojmova koji se koriste u debati. Definiramo sve one pojmove u tezi za koje postoji mogućnost da ih debatanti sa strane afirmacije ili negacije i sudac ne doživljavaju isto (U debati je uvijek potrebno prije uvođenja debatnog casea razjasniti sve nejasnoće kako bi se debatni sukobi tj. clashevi što bolje razvijali kroz argumente).

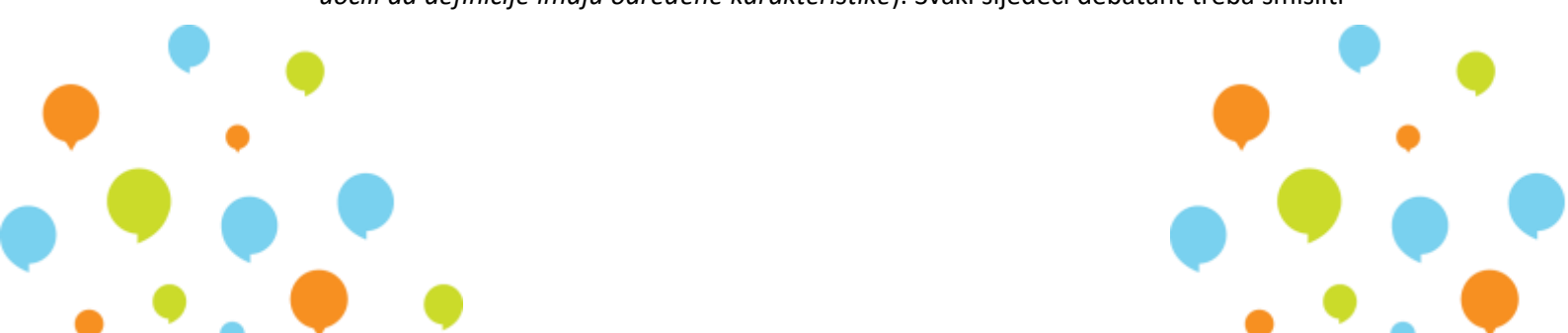
Definicije su objektivno analizirani pojmovi iz teze i prvi su dio debatnog casea. Nakon njih slijede dijelovi debatnog casea kriterij te argumenti.

Trajanje: 15 min

Aktivnost voditelja: Uvodna vježba definiranja

Voditelj debatantima objašnjava vježbu (prerađenu vježbu *lopta definiranja*). Debatanti abecednim redoslijedom svojih imena sudjeluju u igri.

1. Učenik s početnim slovom svog imena koji je abecedno prvi treba smisliti neki pojam (*preporučeno je dopustiti potpunu slobodu učenicima u odabranim pojmovima kako bi uočili da definicije imaju određene karakteristike*). Svaki sljedeći debatant treba smisliti

definiciju pojma koji je naveo učenik prije njega te smisliti novi pojam koji se treba definirati nakon njega.

2. Voditelj zapisuje sve pojmove te naglašava učenicima da i oni zapisuju kako bi po završetku vježbe se mogla provesti vođena rasprava o karakteristikama definicija
3. Voditelj moderira raspravu na nekim primjerima iz vježbe koja treba dovesti do zaključaka da je definicija na primjerima koje su učenici koristili u vježbi:

- Objektivna (da sadrži informacije i podatke s kojima se slažemo nevezano za to kakvo je naše mišljenje o tom pojmu. Funkcija definicije nikako nije utjecanje na nečije stavove).

Moguća pitanja voditelja su: Može li točnost definicije ovisiti o našem osobnom stavu? Zašto nam je u svakoj raspravi, nevezano za različite stavove bitno da imamo isto viđenje pojma o kojem raspravljamo?

Primjer: Demokracija je politički sustav *koji je najbolji*

- Provjerljiva ili mjerljiva (da ju možemo provjeriti u različitim rječnicima ili enciklopedijama)

Moguća pitanja voditelja su: Kako možemo provjeriti objektivnost i valjanost definicije? Zašto nam je bitno da definicija ne ovisi samo o našem znanju?

Primjer: Demokracija je politički sustav u kojoj sudjeluju svi članovi zajednice izravnim odlučivanjem ili posredno putem izabраних predstavnika

- Oprimjerena je odnosno može sadržavati primjere iz stvarnog života (da ju možemo potkrijepiti sa konkretnim primjerima)

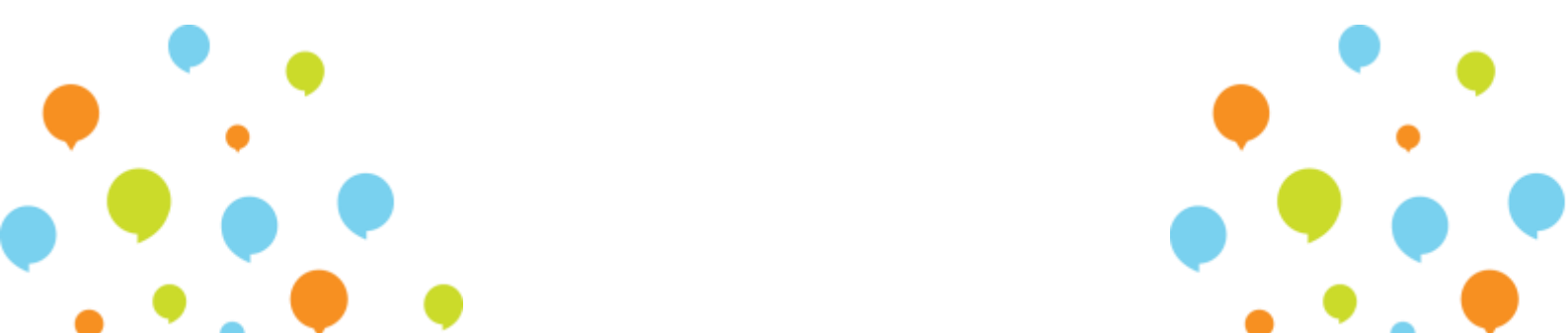
Moguća pitanja voditelja su: Kako možemo definiciju pojasniti? Kada nam definicija postaje lakše razumljiva?

Primjer: Demokracija je politički sustav u kojoj sudjeluju svi članovi zajednice izravnim odlučivanjem ili posredno putem izabраних predstavnika. Demokracija je uređenje svim u zemljama EU.

- Objašnjenje samo tog pojma (da isključuje objašnjenje nekog drugog pojma)

Moguća pitanja voditelja su: Kad definiramo jedan pojam, zašto nam je bitno da pričamo samo o tom pojmu? Što se događa kada jednim objašnjenjem obuhvaćamo više pojmova? Što se događa u raspravi kada govornici nisu sigurni o kojim sve pojmovima razgovaraju?

Primjer: Demokracija je bilo koji politički sustav u kojem je moguće glasovanje.

Aktivnost debatanata i očekivani odgovori: Debatanti samostalno abecednim redoslijedom prvog slova imena igraju igru definiranja uz pomoć voditelja.

Kao što je navedeno, debatanti mogu i trebaju samostalno predlagati pojmove i njihove definicije. Nevezano za to koliko su ispravne ili neispravne njihove definicije, voditelj će na kraju vježbe zajednički sa debatantima analizirati ispravnost definicija.

Trajanje: 10 min

Aktivnost voditelja: Zajednička izrada definicija i dijelovi definicija

Voditelj zadaje debatantima nekoliko jednostavnih pojmova koje trebaju definirati navodeći ih pitanjima poput „Uključuje li ova definicija još neki pojam?“ i „Uključuje li ova definicija sve što uključuje pojam koji definiramo?“.

Možete koristiti i primjere koje su debatanti samostalno smislili u prijašnjoj vježbi ili dolje navedene pojmove:

- Trokut – geometrijski lik sa 3 kuta; ili dio ravnine omeđen sa 3 stranice; ili geometrijski lik sa zbrojem kutova 180 stupnjeva
- Čudnovati kljunaš – sisavac koji liježe jaja; ili sisavac koji ima kljun
- Indijanac – starosjedilac Amerike; ili čovjek prirodno crvene boje kože

Nakon zajedničke moderirane izrade definicija voditelj objašnjava dijelove definicija na jednom od primjera:

POJAM	VIŠI POJAM	VRSNA RAZLIKA
Pedijatar	Liječnik	Koji liječi djecu
NATO	Vojni savez	Sjeveratlantski
Religija	Skup vjerovanja i vrijednosti	Koji ima svoje vjernike i svećenike
Stomatolog	Liječnik	Koji liječi zube
Koža	Ljudski organ	Koji je najveći

Udžbenik	Knjiga	S gradivom
Reality show	Televizijski program	Koji prate privatni život njegovih protagonista
iPhone	Mobitel	Tvrtke Apple
Kućanica	Žena	Koja se bavi održavanjem obitelji i kućanstva

Aktivnost debatanata i očekivani odgovori: Debatanti slušaju voditelja i u moderiranoj raspravi sudjeluju u zaključivanju što su dijelovi definicija

Trajanje: 10 min

Aktivnost voditelja: Voditelj zadaje debatantima zadatak sa samostalnim radom izrade definicije sa njezinim dijelovima.

Voditelj može podijeliti debatantima zadatak po uzoru na dolje priloženu tablicu- da podjele jednu od napravljenih definicija na dva dijela (debatanti najčešće intuitivno podijele definiciju na viši rodni pojam i vrsnu razliku) te ih pitati zašto su je tako podijelili. Voditelj treba objasniti učenicima viši rodni pojam i vrsnu razliku te da pomoću njih uvijek smišljamo definicije.

Aktivnost debatanata i očekivani odgovori: Debatanti samostalno, uz pomoć voditelja rješavaju zadatak.

POJAM	VIŠI POJAM	VRSNA RAZLIKA
Pedijatar	Liječnik	
NATO		Sjeveratlantski
	Skup vjerovanja i vrijednosti	Koji ima svoje vjernike i svećenike

Stomatolog		
Koža		Koji je najveći
Udžbenik	Knjiga	
Reality show		
	Mobitel	Tvrtke Apple
Kućanica		

Trajanje: 5 min

Aktivnost voditelja: Voditelj moderira zaključnu raspravu o definicijama sa učenicima te ih traži primjere. Uz obilježja definicija, pita debatante i koji su dijelovi definicija na primjerima iz prijašnjih vježbi

ŠTO DEFINICIJA TREBA BITI	ŠTO DEFINICIJA NE SMIJE BITI
- Objektivna	- Netočna
- Provjerljiva ili mjerljiva	- Preuska
- Potkrijepljena	- Preširoka
- Specifična za točno taj pojam	- Cirkularna ili kružna
/	- Negativna

Aktivnost voditelja i očekivani odgovori: Debatanti slušaju voditelja te daju primjere definicija iz prijašnjih vježbi koje su zapisivali